

PAȘI SPRE SUCCES

LITERA

LIBRIS | We know
books

Bacalaureat

ADRIAN NICOLAE ROMONȚI • MIMI GRAMNEA
ANCA HASSOUN • MARIA-RAMONA NEDEA
NADIA-GABRIELA PASCU • ALINA POPA • MARIUS POPA
CORA MARIANA STĂNESCU • DOINA TEODORA ȘIMON

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

TESTE ȘI SUGESTII DE REZOLVARE

Cuprins

Argument	4
Modele de teste pentru proba scrisă	5
Sugestii de rezolvare pentru proba scrisă	208
Grafic de monitorizare a rezultatelor	288

Modele de teste

Modelul nr. 1

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I**(50 de puncte)**

Citește următorul fragment:

Rep: Este homeschoolingul legal în România?

Mircea Miclea: Homeschoolingul este legal doar dacă de el beneficiază copii cu cerințe educaționale speciale sau nedepasabili din motive medicale, conform art. 25, aliniat 2, din Legea Educației Naționale. Aceasta înseamnă că, dacă vrei ca instituțiile statului român să recunoască această formă de învățare, trebuie să faci dovada că copilul tău se încadrează într-una dintre cele două categorii. Dacă nu se încadrează, el nu poate obține diplomele și beneficiile aferente conferite de statul nostru. Dincolo de aspectele legale, pe baza cercetărilor de specialitate, aș sfătui părinții să nu recurgă la această soluție. Școala oferă nu numai conținuturi cognitive, ci și competențe socio-emoționale, esențiale pentru succesul în viață și care se pot forma doar în colectivitatea școlară. E greu să dobândești abilități de comunicare, sau de leadership, sau de rezolvare a conflictelor, sau de lucru în echipă – competențe extrem de apreciate de angajatori, studiind doar acasă. De altfel, homeschoolingul este o excepție în toate sistemele educaționale din lume; se justifică numai pentru cazurile menționate sau pentru situațiile în care copiii locuiesc în zone foarte îndepărtate de o școală (cazul unor zone din Australia, de pildă). Nu am pus și această situație în legea noastră, pentru că România nu are astfel de caracteristici geografice. [...]

Rep: Credeți că discuția despre homeschooling poate cuprinde astăzi un număr mai mare de persoane interesate, decât în trecut? Care sunt cauzele?

Mircea Miclea: M-aș opri la trei cauze. Prima se leagă de insatisfacția tot mai mare pe care o au părinții față de calitatea sistemului de învățământ. Această insatisfacție este legitimă, dar calea de urmat este de a pune presiuni pe politicieni și alți decidenți să optimizeze sistemul, nu de a-ți retrage copilul și de a face homeschooling. A doua cauză se referă la tehnologiile digitale care au democratizat enorm accesul la informație. Același conținut, pe care în urmă cu 20 de ani îl găseai numai la școală, acum îl găsești pe zeci de site-uri de pe

net. Școala (de la învățământul primar la universitate) a pierdut monopolul transmiterii de informații științifice și profesionale. Școala mai are monopolul diplomelor, dar nu mai are monopolul cunoașterii. Ar fi multe de discutat aici, dar nu e cazul să o facem acum. În fine, tot mai mulți oameni au mijloacele financiare care le permit să ofere copiilor lor homeschooling. Din conjuncția acestor cauze pot spune că numărul celor ce vor cocheta cu astfel de soluții va crește în următorii ani. Subliniez încă o dată: nu aceasta e soluția cea mai bună pentru copiii lor!

Mircea Miclea, interviu pe tema „școala acasă”,
în HotNews.ro, 20 septembrie 2016

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Indică sensul din text al secvenței *să faci dovada*. **6 puncte**
2. Menționează două condiții în care homeschoolingul e legal în România, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează o cauză care îi determină pe unii părinți să aleagă homeschoolingul, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică motivul principal pentru care, în viziunea lui Mircea Miclea, homeschoolingul nu ar trebui să înlocuiască școala tradițională. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, concepția lui Mircea Miclea referitoare la monopolul deținut de școli, așa cum se desprinde din ultimul paragraf al textului. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă homeschoolingul poate sau nu poate fi o alternativă la învățământul tradițional, raportându-te atât la fragmentul extras din interviul acordat de Mircea Miclea site-ului de știri *HotNews.ro*, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului, identificate în fragmentul dat.

Tănase istorisi, în fine, ce i se întâmplase pe drum, cum lăsase pe vizitiu în noroi, ce nenorocire mai sunt și slugile astea pe capul stăpânilor [...] Nimeni nu zise nimic, fiind toți deprinși cu firea lui sucită. [...] Zgârcit și fanfaron în același timp, îi plăcea să vadă casa bine ținută, ca să se știe că era bogat, iar pe de altă parte îl durea inima de banii risipiți.

Fusese deja deputat în două legislaturi, cu guvernul căzut, și acum era ales pentru a treia oară, cu noul guvern. De-a pururi în majoritate, vorbea de miniștri parcă ar fi fost cel mai de aproape prieten al lor; tutuia pe toată lumea în convorbirea lui imaginară cu oamenii de la putere; istorisea cum a îndemnat pe „fleaclu” ăla de general să mute regimentul I-iu de la Slobozia, și fleaclul I-a sătisfăcut; întrebuița cuvinte pe care nu le putea rosti; incurca „bugetul țării” cu „politica vamală” și „milioanele de la fortificații” și „socialism de stat”, într-o frazeologie imposibilă, din care nu se putea înțelege decât un singur lucru: că în țara românească nu mai era de trăit de când mizerabilii de țărani se ridicau cu pritenții împotriva „boierilor”.

În cercul lui de provincie era un tiran în politică, cum era tiran în casă, în ale vieții zilnice. Când vorbea lui Nae Eftimiu, ori vreunui alt îngrijitor de la moșie, sau vreunui biet datornic, ori postulant, nu se uita niciodată în fața omului, ci tot pieziș, sau se plimba prin casă cu mâinile în buzunar, repetând vorba „mă înțelegi” de mii de ori și nespunând nimic.

Duiliu Zamfirescu, *Tănase Scatiu*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Tudor Arghezi.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;

► analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct*).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I**(50 de puncte)**

Citește următorul fragment:

[...] *De ce oamenilor le place, de atâta amar de vreme, să spună, să scrie, să asculte sau să citească povești scornite nu e clar nici până azi. S-a spus că ar fi înrudite cu istoria și că sunt, în felul lor, mai adevărate decât aceasta, dat fiind că relatările istorice sunt constrânse să se mărginească la ce s-a întâmplat, în timp ce o poveste bine ticluită istorisește ce ar trebui să se întâmple, sub semnul necesarului și al verosimilului. S-a spus despre unele dintre ele că, prin mila și teama pe care ni le stârnesc, ne purifică de propriile emoții. S-a spus că ne readuc la condiția noastră primară, refăcând „strigătul originar” al omenescului din noi. Că ne dezbară de egoismul în care ne îngroapă viața de zi cu zi. Că ne ajută să dăm sens lumii în care trăim. Că ne oferă un spațiu de simulare, ca cel în care se antrenează astronautii, în care să ne putem exersa liber capacitatea de a ne trăi propriile existențe. Că hrănesc una dintre aplecările noastre native definitorii, curiozitatea. Că ne îndrumă spre o înțelegere deliberativă a lumii, ridicându-ne deasupra poncifelor* și a locurilor comune. Că ne pun la dispoziție un rezervor inepuizabil de alternative pentru ideile și credințele noastre, atunci când valabilitatea acestora începe să se erodeze. Că ne țin treze imaginația și creativitatea, de care avem în permanență nevoie. Că ne ajută să visăm. Că ne deschid căi neașteptate cunoașterii de sine. Că ne fac mai înțelegători și mai toleranți față de ceilalți. S-a spus cam totul pe tema asta și încă pare a fi insuficient.*

Onest ar fi să mărturisim că nu știm exact de ce e importantă lectura scrierilor literare, în formarea unui elev. Dar că știm, din experiență – a noastră, a celor de dinaintea noastră – că ea are efecte profunde și de durată. Restul e o largă enumerare. O poveste, la rândul ei.

Dacă aș fi pus în situația de a-i explica unui tânăr de 15-20 de ani de ce e bine să citească, probabil primul lucru pe care i l-aș spune este că mai târziu va fi prea târziu. Nu e un răspuns foarte convingător, dar e cel puțin cu certitudine adevărat.

E ca atunci când îți faci o casă. Nu toți ne dorim palate, dar vrem cu toții o locuință în care să nu ne frecăm umerii de pereți, atunci când ne mișcăm.

Citim ca să ne facem locul în care să putem locui.

Liviu Papadima, *De ce (să) citim?*, în *Dilema veche*

***poncife** – loc comun, banalitate

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *pun la dispoziție*. **6 puncte**
2. Menționează domeniul cu care a fost asociată literatura, așa cum reiese din text. **6 puncte**
3. Precizează două valori morale pe care le dezvoltă lectura scrierilor literare, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce ar fi foarte dificil pentru autor să ofere unui tânăr argumente în favoarea lecturii scrierilor literare. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, unul din beneficiile pe care le aduce lectura, așa cum se desprinde din ultimele două paragrafe ale textului. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă lectura operelor literare poate sau nu poate să ne apropie de noi înșine, valorificând textul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din fragmentul de mai jos:

S-a oprit într-o zi în dreptul unei străzi, s-a uitat de-a lungul ei cu o expresie preocupată, impenetrabilă, și mi-a șoptit: „O luăm pe-aici!” Era o stradă laterală, rău pavată, fără trotuar și n-am înțeles de ce trebuia s-o luăm pe-acolo. Am răspuns: „Nu!”

„Dacă nu vrei, am auzit-o spunând, atunci n-ai ce mai căuta pe la mine.” Chiar așa? Ce putea fi atât de important? „Nu!” am repetat. Atunci ea s-a răsucit pe călcâie, s-a uitat în jos liniștită, s-a uitat chiar la mine, dar fără să mă vadă și mi-a spus: „Singur ți-ai dat foc la valiză!” Și s-a îndepărtat. Dar nu s-a dus pe strada aceea. Am rămas pe loc clipe lungi nedumerit: de ce nu vroisem să merg pe-acolo pe unde dorise ea? Nu-mi era indiferent pe unde ne-am fi dus? Pe de altă parte, simțeam în mod obscur că dacă ea, fără s-o spună, ar fi luat-o pur și simplu pe strada aceea aș fi urmat-o fără să observ ciudățenia de a ne fi plimbat pe o anumită stradă. Dar chiar și așa, ce-mi păsa mie că e anumită? Eram totuși

senin. Cu această seninătate am rămas apoi totdeauna în fața rupturilor, dar numai atunci, în clipele când primeam lovitura, dezastrul începea mult mai târziu. [...]

Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Mihai Eminescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de trei ore.

SUBIECTUL I**(50 de puncte)**

Citește următorul fragment:

[...] *Diaristul** își ține jurnalul, încercând să rețină detaliile fugitive ale întâmplărilor zilnice, ale întâlnirilor, experiențelor (inclusiv ale experiențelor de lectură), în ideea că va putea reciti paragrafele cândva în viitor. Jurnalul este, evident, o metodă de a „salva” timpul, de a smulge momente semnificative din ireversibila curgere a timpului linear și de a le conserva pentru amintirea ulterioară, pentru reinspectarea și resuscitarea lor [...], un gen în care, teoretic cel puțin, scrierea se presupune că este secretă și prin urmare nu are un adresant sau un cititor în înțelesul obișnuit, ci doar un singur re-cititor: autorul însuși. [...]

Unele reguli ale jocului de-a scrisul și, implicit, de-a cititul jurnalelor s-au modificat în primele decenii ale secolului XX, când André Gide a publicat părți din jurnalul său intim (până atunci se acceptase, tacit, regula că jurnalele nu trebuie publicate decât cel mult postum). Genul s-a apropiat mai mult de autobiografie, cu toate că și-a păstrat trăsăturile distinctive: structura aleatorie, logica internă specială impusă de necesitatea de a scrie paragrafe datate sau de notarea zilnică a observațiilor, precum și conținutul eterogen (jurnalul poate consemna lucruri de mare diversitate, cum sunt stările sufletești, evenimentele personale, visele, discuțiile, lecturile, impresiile, amintirile, proiectele, zvonurile, bârfele și multe altele). Stilistic, dacă nu și în alt sens, jurnalul a continuat să fie – ceea ce este important – o specie de scriere secretă, de fapt pseudo-secretă. Diariștii pot opta să împărtășească secretele lor și altora, își pot chiar folosi secretele (sau pseudo-secretele) cu scopul de a se autoflagela în public sau de a-și face singuri publicitate (sau ambele); cu toate acestea, legătura dintre ideea de jurnal intim și ideea de lucru secret rămâne neafectată, fiind o trăsătură structurală a genului.

Așa se explică cele două tipuri de interes trezite de jurnal în cititor. Primul este dorința acestuia din urmă să devină confidentul scriitorului și depozitarul secretelor lui. Pentru asta, cititorul trebuie să fie un admirator, un devotat al scriitorului, sau cel puțin o persoană care-i cunoaște în amănunt opera; altminteri, secretele scriitorului nu ar avea nicio noimă pentru el, textul jurnalului devenind plictisitor, ilizibil. Interesul de acest fel față de jurnale este amplificat deși deseori duce la recitirea celorlalte opere ale scriitorului în cauză. Jurnalul oferă indicii prețioase pentru construirea lecturii sau relecturii celorlalte cărți ale scriitorului. Al doilea tip de interes îl caracterizează pe cititorul care ține și el un jurnal sau

este un diarist potențial. În cazul acesta, cititorul este curios să vadă, și gata să-și însușească, felul cum rezolvă problemele diaristul publicat. [...]

Matei Călinescu, *A citi, a reciti*

* **diarist** – cel care își notează întâmplările zilnice

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul secvenței *nu ar avea nicio noimă* în text. **6 puncte**
2. Menționează, folosind informațiile transmise de text, regula de publicare a jurnalelor până în primele decenii ale secolului XX. **6 puncte**
3. Precizează cele două categorii de cititori interesați de lectura jurnalelor unui scriitor, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică în ce constau modificările legate de scrierea și cititul jurnalelor, apărute odată cu publicarea de către André Gide a unor părți din jurnalul său intim. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, importanța scrierii într-un jurnal, valorificând informațiile transmise de primul paragraf al textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă jurnalul unui scriitor ar trebui sau nu ar trebui publicat, raportându-te la fragmentul extras din *A citi, a reciti* de Matei Călinescu, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*O carte mică,
N-am luat cu mine
Decât o carte subțire,
Așa ca o frunză.
Așa ca o viață de om.
M-am gândit c-o să mă doară spinarea.
C-o să mă doară numele
Care-o va căra.*

Marin Sorescu, *Povara*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 1 punct; *logica înlănțuirii ideilor* – 1 punct; *ortografia* – 1 punct; *punctuația* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-o nuvelă studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din nuvela studiată;
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale nuvelei, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiuni, conflict, perspectivă narativă, modalități de caracterizare etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (*existența părților componente* – *introducere, cuprins, încheiere* – 1 punct; *logica înlănțuirii ideilor* – 1 punct; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.